

# การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง นครโกสอนพรมิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว

Saly Souvannavongsa<sup>1</sup>, ยุทธการ ไวยอาภา<sup>2</sup>, กิรติ ตระการศิริวานิช<sup>3</sup>, มนสิชา อินทจักร<sup>4</sup>

## บทคัดย่อ

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เจริญ และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเยี่ยม มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง และ 2) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องในการบริหารแหล่งท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง จำนวน 3 กลุ่ม รวม 50 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า 1) บริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งมีข้อเสนอแนะ คือ ควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในทุกขั้นตอน เช่น มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อมูลสำคัญเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

**คำสำคัญ:** การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน, การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว

**ชื่อผู้ติดต่อบทความ:** Yutthakarn Waiapha

**E-mail:** waiapha2009@gmail.com

**(Received: October 5, 2021; Revised: April 19, 2022; Accepted: April 22, 2022)**

<sup>1</sup> นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ Email: souvannavongsas@yahoo.com

<sup>2</sup> ดร. คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ Email: waiapha2009@gmail.com

<sup>3</sup> ดร. คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ Email: keerati@mju.ac.th

<sup>4</sup> ดร. คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ Email: monsichainth@gmail.com

The development of cultural attractions by participation of local communities:  
A Case Study of THAT ING HUNG Village, Kaisone Phomvihane City, Savannakhet  
Province, Lao People Democratic Republic.

Saly Souvannavongsa<sup>1</sup>, Yutthakarn Waiapha<sup>2</sup>, Keerati Trakansiriwanich<sup>3</sup>, Monsicha Inthajak<sup>4</sup>

### Abstract

The development of a tourist attraction to change for the better, prosper, and achieve its goals requires excellent management, clear workflow, and the participation of people in the local community. The objectives of this study were to: 1) explore the context of Tourism areas at the THAT ING HUNG Village and 2) investigate the level of community participation in the development of tourism areas at THAT ING HUNG Village. Data were collected from a population of 50 people in 3 groups using a questionnaire. Data was analyzed by a statistical program for social science research. The results of the research revealed that: 1) the overview of the context of THAT ING HUNG Village area was at a high level. When considering each side, it was found that the cultural tourism attraction was at the highest level, ranked number 1. The participation of the local community was at moderate level, ranked last; 2) An overview of community participation in the development of THAT ING HUNG Village area was at a moderate level. When considering each aspect, it was found that the participation in the operation was at a high level, ranked number 1. The participation in decision-making was at a moderate level, ranked last. It has been suggested that people in the local community should be given opportunities to actively participate in every step of the way. For example, participating in operations, participating in the benefits, participating in monitoring and evaluation, and participating in decision-making. The results of the research are important and useful information. It can be applied to develop the tourist area of THAT ING HUNG Village to be stable, wealthy, and sustainable.

**Keywords:** Cultural Tourism; Community Participation Models; Development of Tourism Areas

**Corresponding Author:** Yutthakarn Waiapha

**E-mail:** waiapha2009@gmail.com

---

<sup>1</sup> Master's degree student in School of Tourism Development, Maejo University. Email: souvannavongsas@yahoo.com

<sup>2</sup> Dr. in School of Tourism Development, Maejo University. Email: waiapha2009@gmail.com

<sup>3</sup> Dr. in School of Tourism Development, Maejo University. Email: keerati@mju.ac.th

<sup>4</sup> Dr. in School of Tourism Development, Maejo University. Email: monsichainth@gmail.com

## 1. บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่หลากหลาย จึงมีความเกี่ยวพันกับองค์กรต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสนับสนุนและความร่วมมือจากทุกฝ่าย การทำงานร่วมกันอย่างสอดประสานจึงมีความสำคัญยิ่ง (Choibamroong, 2009) หมายถึง การประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่างๆ มาผลิตบริการอย่างใดอย่างหนึ่งด้านการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสะดอกสบายหรือความพึงพอใจ และขายบริการด้านการท่องเที่ยวให้แก่ผู้เยี่ยมชม (Treesuwan, 2014) การท่องเที่ยว มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน การปรับปรุงผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และการปรับปรุงการบริการด้านการท่องเที่ยว พร้อมทั้งสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศ สปป ลาว มากที่สุดเป็นอันดับที่สอง ซึ่งเป็นรองแค่รายได้จากอุตสาหกรรมเหมืองแร่เท่านั้น (Tourism Development Department, Lao PDR, 2015)

รัฐบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้เห็นความสำคัญในเรื่องการท่องเที่ยว โดยได้อนุญาตให้นักลงทุนสัมปทานแหล่งท่องเที่ยวสำคัญหลายๆ แห่งในขอบเขตทั่วประเทศ เพราะว่าการท่องเที่ยวของ สปป ลาว ได้กลายเป็นที่ดึงดูดใจนักลงทุนจากภาคส่วนธุรกิจทั้งภายในและต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี โดยเฉพาะการลงทุนใส่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่อยู่ตามบรรดาแขวงต่างๆ ทั่วประเทศ (Ministry of Information, Culture and Tourism, 2016) แขวงสะหวันนะเขต ตั้งอยู่ในภาคกลางตอนใต้ของ สปป ลาว ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ 480 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 21,774 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ พร้อมทั้งมีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ แขวงสะหวันนะเขต ประกอบด้วย 14 ตำบลเมือง และ 1 นคร มีเส้นทางเชื่อมต่อตะวันออก-ตะวันตก ซึ่งเป็นเส้นทางการค้าที่สำคัญของ สปป ลาว มีเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโนที่เป็นการส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบพิเศษ มีศาสนสถานและวัดวาอารามที่แสดงร่องรอยของมรดกวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศลาวหลายแห่ง เช่น วัดหนองน้ำจันทน์ วัดตาแหลว เรือนหิน วัดพระธาตุโพ่นรวมไปถึงอีกสถานที่หนึ่งที่มีความสำคัญมากเป็นที่ได้รับความนิยม พร้อมทั้งเป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์ของแขวงสะหวันนะเขต นั่นก็คือวัดธาตุอิงฮัง ที่ตั้งอยู่ที่บ้านธาตุอิงฮัง นครโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สปป ลาว ซึ่งบ้านธาตุอิงฮังเป็นชุมชนหนึ่งของนครโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สปป ลาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ที่สำคัญทางวัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม ฮีตสิบสองคองสิบสี่ มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สืบต่อกันมาอย่างยาวนาน มีสถาปัตยกรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนภายในชุมชนที่โดดเด่น (Information, Culture and Tourism Department of Savannakhet Province, 2019)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าทางพรรค-รัฐบาลแห่ง สปป ลาว จะมึนโยบาย มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขต ปี 2019-2025 นั้นก็ตาม แต่เนื่องด้วยสภาพความเป็นจริงและจากข้อมูลพบว่า นโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และการส่งเสริมการท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขตดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นยังไม่ครอบคลุมและในภาคปฏิบัติก็ยังไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแต่ละภาคส่วนเท่าที่ควรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นบ้านธาตุอิงฮัง รวมทั้งคนในชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง ก็ยังขาดการร่วมมือ

อย่างเป็นระบบ และขาดการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนอย่างจริงจัง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้ทำการวิจัย เพื่อกำหนดแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นบ้านธาตุอิงฮัง ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนา การเสริมสร้างความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียมอันดีงามของชุมชน และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีความสมดุลในปัจจุบัน และนำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต

## 2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ท่องเที่ยว บ้านธาตุอิงฮัง นครโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว บ้านธาตุอิงฮัง นครโกสอนพรหมวิหารแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

## 3. การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิด

### 3.1 การทบทวนวรรณกรรม

#### 3.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว ที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญาสร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และวิถีชีวิตผู้คน หรือสามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆ ในโลกที่มีความเกี่ยวโยงพึ่งพา ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (Kasetsiri, 1998) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนเพื่อวางแผนและปฏิบัติการให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่ให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องอาศัยความร่วมมือและปัจจัยสนับสนุนเพื่อก่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของคนในชุมชนที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ผสมผสานกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยอาศัยการวางแผน การตัดสินใจ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนตนเองให้สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวในหลากหลายมิติ เช่น ความงาม ศิลปะ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษาและการแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรม เป็นต้น (Sonwa, et al., 2020) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาความรู้ และมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมด้านต่างๆ ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับความเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยว การได้สัมผัส การได้เรียนรู้ ซึ่งชมถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมอันงดงาม และโดดเด่นของชุมชน อีกทั้งยังได้รับความรู้ทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถานอันเป็นที่นับถือของประชาชนชาวลาว (Xaymounty & Grisanaputi, 2018) องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มี 4 ประการ คือ 1) ด้านพื้นที่

## การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นฯ

เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 2) ด้านการจัดการเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการเป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน ได้รับความยินยอม ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษา (Sarobol, et al., 2003) องค์ประกอบของการท่องเที่ยวชุมชน มี 8 อย่าง ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจ 2) กิจกรรมการท่องเที่ยว 3) องค์กรชุมชน และเจ้าของภูมิปัญญา 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน 5) สิ่งอำนวยความสะดวก 6) การจัดการอย่างยั่งยืน 7) สร้างการเรียนรู้ และ 8) พัฒนาคุณภาพชีวิต (Manirochana, 2017) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะพัฒนาได้อย่างยั่งยืน และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อทุกคนในท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมและนักท่องเที่ยวได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องเริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นที่เป็นผู้อยู่อาศัยในชุมชนจำเป็นต้องมีบทบาทสูงสุดในการตัดสินใจว่า จะให้มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนนั้นพัฒนาไปในทิศทางใด โดยผ่านกระบวนการของการวางแผนที่เป็นระบบ ได้แก่ การกำหนดระดับการพัฒนา เป้าหมาย แนวทาง ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว มาตรฐานสิ่งก่อสร้างการพัฒนาคนท้องถิ่น และการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้คนในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม ซึ่งช่วยให้ลดอคติด้านวัฒนธรรม อีกทั้งเป็นการเพิ่มคุณค่าประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวอีกด้วย (Sumeth Poonyo & Sirimongkol, 2019) องค์ประกอบการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และทรัพยากรในท้องถิ่น 2) ด้านการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 3) ด้านการมีส่วนร่วม 4) ด้านการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ และ 5) ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างคุณค่า (Phukpoo et al., 2021) องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านธุรกิจท่องเที่ยว 4) ด้านการตลาดท่องเที่ยว 5) ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชน และ 6) ด้านจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว (Inthabamrung & Hunnak, 2021) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่น และย้อนกลับมามองตัวเองอย่างเข้าใจในสรรพสิ่งของโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ฉะนั้น องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญจึงควรมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 2) ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม 3) ด้านธุรกิจท่องเที่ยว 4) ด้านการตลาดท่องเที่ยว 5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และ 6) ด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Jittangwattana, 2005) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับ องค์ประกอบทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นักวิชาการ	องค์ประกอบทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม					
	ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม	ด้านธุรกิจท่องเที่ยว	ด้านการตลาดท่องเที่ยว	ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	ด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
1. Kasetsiri (1998)	√	√				
2. Sonwa et al. (2020)	√	√			√	
3. Xaymounty and Grisanaputi (2018)	√	√				√
4. Sarobol et al. (2003)	√	√			√	√
5. Jittangwattana (2005)	√	√	√	√	√	√
6. Manirochana (2017)	√	√			√	√
7. Sumeth Poonyo and Sirimongkol (2019)	√			√	√	√
8. Phukpoo et al. (2021)	√	√			√	√
9. Inthabamrung and Hunnak (2021)	√	√	√	√	√	√

ที่มา: สังเคราะห์ผลเกี่ยวกับแนวคิดองค์ประกอบทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและสังเคราะห์ผลเกี่ยวกับแนวคิดขององค์ประกอบทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังตารางที่ 1 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบ้านธาตุอิงฮัง ที่นำมาเป็นตัวแปรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 2) ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม 3) ด้านธุรกิจท่องเที่ยว 4) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว 5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และ 6) ด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

### 3.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ/ปฏิบัติการ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Namakorn et al., 2019) องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนการจัดการท่องเที่ยว มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินกิจกรรม

## การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นฯ

3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการได้รับประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล (Yimwilai et al., 2019) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความภาคภูมิใจต่อชุมชน และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา 4) ด้านการแบ่งปันประโยชน์ และกระจายรายได้ และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน (Phuakbuakhao, 2018) การมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Phuakbuakhao, 2018) การมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ร่วมการตัดสินใจ 2) ร่วมดำเนินการ 3) ร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) ร่วมประเมินผล (Keawhawong, 2000) การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาต้องมีกรอบองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ 1) ร่วมกันวางแผน 2) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน 3) ร่วมกันใช้ประโยชน์ 4) ร่วมติดตามและประเมินผล และ 5) ร่วมบำรุงรักษา (Choibamroong, 2009) การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติและประเมินผล (Waiapha, 2018, p. 34) การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการร่วมกำหนดปัญหา วางแผน ตัดสินใจ ระดมทรัพยากรบริหารจัดการ ติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น (Chaisongkram & Leelakitpaisarn, 2017) การมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย 1) การค้นหาปัญหา และการตัดสินใจ 2) การดำเนินงานและการปฏิบัติการ 3) การรับผลประโยชน์ และ 4) การติดตามและประเมินผลงาน (Somsila & Kaewnuch, 2018) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคม การจัดสรรทรัพยากร และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ ด้วยความเต็มใจ (Namburi, 2019) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีประกอบด้วย ด้านการวางแผน การปฏิบัติการ การแบ่งปันผลประโยชน์และด้านการติดตามประเมินผล (Pattarajaree, 2020) การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ทั้งในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบายหรือการตัดสินใจในกิจกรรมที่เกิดขึ้น การดำเนินงานร่วมกัน การรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการตัดสินใจนั้น และร่วมกันตรวจสอบประเมินผลจากกิจกรรมโครงการตามแผนที่กำหนด (Ritthitham et al., 2021) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธีทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล 2) การดำเนินงาน 3) การใช้บริการจากโครงการ และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Fomaroff, 1980) ขั้นตอนการมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากที่สุด โดยจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผล (Cohen & Uphoff, 1980) รายละเอียดดังตารางที่ 2

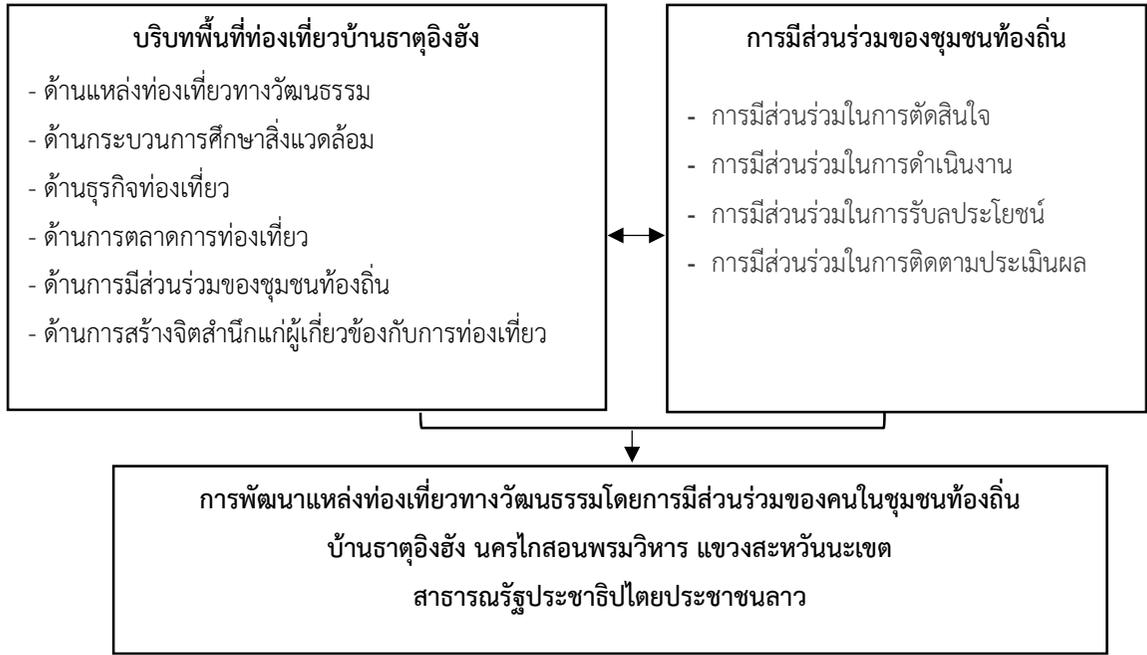
## ตารางที่ 2 ผลการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

นักวิชาการ	แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว			
	ร่วมกัน ตัดสินใจ	ร่วมกัน ดำเนินงาน	ร่วมกันใช้ ประโยชน์	ร่วมติดตามและ ประเมินผล
1. Namakorn et al. (2019)	✓	✓		✓
2. Yimwilai et al. (2019)		✓	✓	✓
3. Keawhawong (2000)	✓	✓	✓	✓
4. Phuakbuakhao (2018)	✓	✓	✓	✓
5. Choibamroong (2009)	✓	✓	✓	✓
6. Waiapha (2018)	✓	✓	✓	✓
7. Chaisongkram and Leelakitpaisarn (2017)	✓	✓	✓	✓
8. Somsila and Kaewnuch (2018)	✓	✓	✓	✓
9. Namburi (2019)	✓	✓		
10. Pattarajaree (2020)		✓	✓	✓
11. Ritthitham et al. (2021)	✓	✓	✓	✓
12. Fornaroff (1980)	✓	✓	✓	✓
13. Cohen and Uphoff (1980)	✓	✓	✓	✓

ที่มา: สังเคราะห์ผลเกี่ยวกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

ผู้วิจัยทบทวนเอกสาร และสังเคราะห์ผลเกี่ยวกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ดังตารางที่ 2 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง ที่นำมาเป็นตัวแปรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

### 3.2 กรอบแนวคิด



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## 4. วิธีดำเนินการวิจัย

### 4.1 รายละเอียดของประชากร

บทความนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มประชากรที่ให้ข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย 3 กลุ่ม รวมทั้งหมด จำนวน 50 คน ได้แก่ 1) กลุ่มเจ้าหน้าที่แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว แขวงสะพานนะเขต จำนวน 18 คน 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องการแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว นครโกสอนพรวิหาร จำนวน 15 คน และ 3) กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาคส่วนต่างๆ ภายในชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม บ้านธาตุอิงฮัง จำนวน 17 คน

### 4.2 เทคนิคการเลือกประชากร

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกประชากรที่ให้ข้อมูลในการวิจัยแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกลุ่มประชากรที่ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 50 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเจ้าหน้าที่แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว แขวงสะพานนะเขต จำนวน 18 คน 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องการแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว นครโกสอนพรวิหาร จำนวน 15 คน และ 3) กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาคส่วนต่างๆ ภายในชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง ที่มีส่วน

เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม บ้านธาตุอิงฮัง จำนวน 17 คน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม ดังที่ได้กล่าวมานั้นเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อย 5 ปี พร้อมทั้งเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมทางด้านต่างๆ ของชุมชนอีกด้วย ดังนั้น ประชากรผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยเลือกมาจึงสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง นครโกสอนพรวิหาร แขวงสะพานหินเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกประชากรผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม จำนวน 50 คน มาเป็นกลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

#### 4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ และการแปลผล

##### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 กลุ่มประชากร ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว แขวงสะพานหินเขต 2) เจ้าหน้าที่ห้องแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว นครโกสอนพรวิหาร และ 3) เจ้าหน้าที่ภาคส่วนต่างๆ ภายในชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง โดยมีขั้นตอน คือ ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล นัดหมายวันเวลาถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย รวมถึงอธิบายแบบสอบถามเพื่อความเข้าใจกับประเด็นคำถาม และลงพื้นที่เก็บข้อมูล

##### วิธีการวิเคราะห์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งวิเคราะห์เกี่ยวกับบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง และวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

##### การแปลผล

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าเลือก 5 ระดับ เพื่อเป็นการวัดความคิดเห็น ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	น้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลมารวมกันแล้วคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Weight Mean Score) เพื่อทำการแปลผลข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้หาค่าเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงห่างการให้คะแนน ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนมากที่สุด} - \text{คะแนนน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

## การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นฯ

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อเป็นเกณฑ์การแปลผลในการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ย (Vanichbuncha, 2012) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

## 5. ผลการวิจัย และอภิปรายผล

### 5.1 ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม และผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมประเด็นเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบคำบรรยายและแบบตาราง โดยผลการวิจัยมีดังนี้

#### 5.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง

ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21) เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านธุรกิจท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) ด้านการตลาดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) ด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33) เป็นลำดับสุดท้ายตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 3

**ตารางที่ 3** แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลบริบทพื้นที่

ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง นครโกสอนพรมิหาร แขวงสะหวันนะเขต สปป ลาว

บริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง	ผู้ให้ข้อมูล (N = 50)		
	$\mu$	$\sigma$	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.21	0.60	มากที่สุด
2. ด้านธุรกิจท่องเที่ยว	3.82	0.65	มาก
3. ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม	3.70	0.68	มาก
4. ด้านการตลาดการท่องเที่ยว	3.64	0.69	มาก
5. ด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	3.52	0.69	มาก
6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	3.33	0.66	ปานกลาง
<b>รวม</b>	<b>3.70</b>	<b>0.66</b>	<b>มาก</b>

ที่มา: คำนวณข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และลงลึกรายละเอียดในแต่ละด้าน ผลของการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง มีรายละเอียดดังตารางที่ 4

**ตารางที่ 4** แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง (รายด้าน และลงลึกรายละเอียดในแต่ละด้าน)

บริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง	ผู้ให้ข้อมูล (N = 50)		
	$\mu$	$\sigma$	ระดับความคิดเห็น
<b>1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม</b>	<b>4.21</b>	<b>0.60</b>	<b>มากที่สุด</b>
1.1 ชุมชนมีการสืบทอดส่งต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้านจากรุ่นสู่รุ่นอย่างช้านาน	4.72	0.45	มากที่สุด
1.2 ชุมชนมีความเชื่อ และพิธีกรรมทางศาสนาที่สำคัญ	4.68	0.47	มากที่สุด
1.3 ชุมชนมีความเป็นประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม	4.58	0.50	มากที่สุด
1.4 ชุมชนมีโบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ	4.18	0.72	มาก
1.5 ชุมชนมีศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก	4.16	0.65	มาก
1.6 ชุมชนมีภาษา และวรรณกรรมเป็นของตนเอง	4.14	0.70	มาก
1.7 ชุมชนมีงานสถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง ผังเมือง หรือซากปรักหักพังของสิ่งปลูกสร้างในอดีต	4.04	0.70	มาก
1.8 คนในชุมชนมีวิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร และธรรมเนียมการกินอาหารที่เป็นเอกลักษณ์	4.04	0.61	มาก
1.9 ชุมชนมีดนตรี ละคร หรือมหรสพพื้นบ้านที่น่าสนใจ	3.36	0.63	ปานกลาง
<b>2. ด้านธุรกิจท่องเที่ยว</b>	<b>3.82</b>	<b>0.65</b>	<b>มาก</b>
2.1 นักท่องเที่ยวมีความหลากหลาย เช่น มีทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส และมีทั้งนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวด้วยตนเอง และมาท่องเที่ยวแบบเป็นกรุ๊ปทัวร์	4.46	0.61	มากที่สุด
2.2 มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	4.02	0.74	มาก
2.3 ชุมชนมีการนำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น โทรศัพท์ ป้ายโฆษณา สื่อออนไลน์	3.92	0.70	มาก
2.4 ชุมชนมีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกได้แก่ ที่พัก ห้องน้ำ สถานที่จอดรถ ร้านค้า ร้านอาหารเพื่อให้บริการทางการท่องเที่ยว	3.40	0.67	ปานกลาง
2.5 การคมนาคมขนส่งเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมีความสะดวกสบาย	3.32	0.51	ปานกลาง

## การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นฯ

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง (รายด้าน และลงลึกรายประเด็นในแต่ละด้าน) (ต่อ)

บริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง	ผู้ให้ข้อมูล (N = 50)		
	$\mu$	$\sigma$	ระดับความคิดเห็น
<b>3. ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม</b>	<b>3.70</b>	<b>0.68</b>	<b>มาก</b>
3.1 มีกระบวนการปลูกจิตสำนึกที่ดี และถูกต้อง เพื่ออนุรักษ์สภาพแวดล้อม ให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน	3.94	0.71	มาก
3.2 มีกระบวนการให้การศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน	3.86	0.70	มาก
3.3 คนในชุมชนตระหนัก รับรู้ และเข้าใจสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศมีผลต่อการท่องเที่ยวของชุมชน	3.76	0.59	มาก
3.4 มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ ให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน	3.68	0.82	มาก
3.5 มีความรู้ในการจัดการขยะที่ถูกต้อง	3.28	0.57	ปานกลาง
<b>4. ด้านการตลาดการท่องเที่ยว</b>	<b>3.64</b>	<b>0.69</b>	<b>มาก</b>
4.1 ชุมชนมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สร้างการรับรู้ และประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยว	3.74	0.83	มาก
4.2 แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนมีความพร้อมเพื่อให้บริการทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว	3.74	0.66	มาก
4.3 มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	3.70	0.65	มาก
4.4 ชุมชนมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	3.66	0.66	มาก
4.5 ชุมชนมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	3.38	0.64	ปานกลาง
<b>5. ด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว</b>	<b>3.52</b>	<b>0.69</b>	<b>มาก</b>
5.1 ชุมชนเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน	3.72	0.81	มาก
5.2 ชุมชนมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อความหมายให้สมาชิกชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เกิดความรัก ความหวงแหนต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.64	0.72	มาก
5.3 ชุมชนมีการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแก่สมาชิกในชุมชน	3.36	0.60	ปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลบริบทพื้นที่  
ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง (รายด้าน และลงลึกรายประเด็นในแต่ละด้าน) (ต่อ)

บริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง	ผู้ให้ข้อมูล (N = 50)		
	$\mu$	$\sigma$	ระดับความคิดเห็น
<b>5. ด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (ต่อ)</b>			
5.4 ชุมชนมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการท่องเที่ยวให้แก่สมาชิก ในชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	3.34	0.63	ปานกลาง
<b>6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น</b>	<b>3.33</b>	<b>0.66</b>	<b>ปานกลาง</b>
6.1 คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ซึ่งเป็นผลจากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	3.54	0.73	มาก
6.2 คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.44	0.73	มาก
6.3 คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.18	0.56	ปานกลาง
6.4 คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	3.14	0.61	ปานกลาง
<b>รวม</b>	<b>3.70</b>	<b>0.66</b>	<b>มาก</b>

ที่มา: คำนวณข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม

#### 5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านธาตุอิงฮัง

ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.44) เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30) เป็นลำดับสุดท้ายตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 5

## การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นฯ

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคน  
ชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านธาตุอิงฮัง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว บ้านธาตุอิงฮัง	ผู้ให้ข้อมูล (N = 50)		
	$\mu$	$\sigma$	ระดับความคิดเห็น
1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.44	0.62	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.36	0.64	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.32	0.61	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.30	0.61	ปานกลาง
รวม	3.36	0.62	ปานกลาง

ที่มา: คำนวณข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และลงลึกรายละเอียดในแต่ละด้าน ผลของการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคน  
ในชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านธาตุอิงฮัง มีรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคน  
ในชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง (รายด้าน และลงลึกรายละเอียดในแต่ละด้าน)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา พื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง	ผู้ให้ข้อมูล (N = 50)		
	$\mu$	$\sigma$	ระดับความคิดเห็น
1. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน	3.44	0.62	มาก
1.1 มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านดูแลรักษาความสะอาดภายใน แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.54	0.68	มาก
1.2 มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.52	0.68	มาก
1.3 มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.48	0.54	มาก
1.4 มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.36	0.63	ปานกลาง
1.5 มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่ เข้ามาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.32	0.55	ปานกลาง

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคน  
ในชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง (รายด้าน และลงลึกรายละเอียดในแต่ละด้าน) (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา พื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง	ผู้ให้ข้อมูล (N = 50)		
	$\mu$	$\sigma$	ระดับความคิดเห็น
<b>2. การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์</b>	<b>3.36</b>	<b>0.64</b>	<b>ปานกลาง</b>
2.1 มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการขายสินค้า ขายของที่ระลึกหรืออาหารให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชม	3.54	0.65	มาก
2.2 มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (รายได้) จากการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยว	3.44	0.76	มาก
2.3 มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ทางการให้ความรู้ ข้อมูล ศึกษาอบรม รับความช่วยเหลือจากการดำเนินงานต่างๆ ภายในชุมชน	3.30	0.61	ปานกลาง
2.4 มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ซึ่งเป็นผลมาจากการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนที่เท่าเทียมกันกับผู้อื่น	3.28	0.57	ปานกลาง
2.5 มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกภายในชุมชน ที่เป็นผลจากท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ชุมชน	3.24	0.63	ปานกลาง
<b>3. การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล</b>	<b>3.32</b>	<b>0.61</b>	<b>ปานกลาง</b>
3.1 มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในการดูแลรักษาความ สะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	3.48	0.65	มาก
3.2 มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.42	0.61	มาก
3.3 มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม แผนการพัฒนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.32	0.65	ปานกลาง
3.4 มีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลกระทบที่เกิดจากการ ดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวทั้งทางด้านบวก และด้านลบ	3.24	0.56	ปานกลาง
3.5 มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในการดูแลรักษาความ ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	3.12	0.59	ปานกลาง
<b>4. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ</b>	<b>3.30</b>	<b>0.61</b>	<b>ปานกลาง</b>
4.1 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อเสนอความคิดเห็นต่อที่ประชุม เพื่อสร้างแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.42	0.67	มาก

## การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นฯ

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง (รายด้าน และลงลึกรายละเอียดในแต่ละด้าน) (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา พื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง	ผู้ให้ข้อมูล (N = 50)		
	$\mu$	$\sigma$	ระดับความคิดเห็น
<b>4. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (ต่อ)</b>			
4.2 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าร่วมที่ประชุมเพื่อวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.36	0.56	ปานกลาง
4.3 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.32	0.65	ปานกลาง
4.4 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการกำหนดรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.28	0.64	ปานกลาง
4.5 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการแบ่งปันผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.14	0.54	ปานกลาง
<b>รวม</b>	<b>3.36</b>	<b>0.62</b>	<b>ปานกลาง</b>

ที่มา: คำนวณข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม

## 5.2 อภิปรายผล

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง และ 2) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง นครโกสุมพิตร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

### 5.2.1 บริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง

ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย โดยรายละเอียดของการอภิปรายผลแต่ละด้าน มีดังนี้

ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นชุมชนมีการสืบทอดส่งต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้านจากรุ่นสู่รุ่นอย่างยาวนานอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 เพราะว่าแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนมีลักษณะพิเศษที่เป็นจุดขาย เช่น มีวัดวาอาราม สถานโบราณคดี รูปปั้น งานแกะสลัก ภาพวาด งานสถาปัตยกรรมที่มีความเก่าแก่ดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่น สิ่งปลูกสร้างมีร่องรอยความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งมีการสืบทอดส่งต่อขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีมีความเป็นเอกลักษณ์จากรุ่นสู่รุ่นอย่างยาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thawornwisit and Wongmonta (2021) ที่วิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดน่าน ผลการวิจัย พบว่า จุดเด่นที่เป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดน่าน คือ วัดวาอาราม วัดโบราณ ก่อนการสร้างบ้านแปลงเมืองที่ยังคงรักษารูป

แบบเดิมเอาไว้ มีตำนานเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ที่เป็นของตนเอง มีศิลปะวัฒนธรรม ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ถ่ายทอดวิถีชีวิตของคนนาน ภาพที่สร้างชื่อเสียงให้จังหวัดน่าน คือ ภาพปู่ม่านย่าม่านภาพพระเชษฐภคินีโลก มีผ้าทอที่มีลวดลายโบราณ และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ ผ้าลายน้ำไหล รวมถึงวิถีชีวิตที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษเหล่านี้ยังคงถูกบอกเล่า และสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนน่านที่อยู่แบบเรียบง่าย ไม่เร่งรีบ ทำให้คนที่มาเที่ยวน่านรู้สึกสบายใจ

ด้านธุรกิจท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นนักท่องเที่ยวมีความหลากหลาย เช่น มีทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส และมีทั้งนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวด้วยตนเอง และมาท่องเที่ยวแบบเป็นกรุ๊ปทัวร์อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 เนื่องจากว่าธุรกิจท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากต่อการดำเนินกิจการด้านการท่องเที่ยว เพราะเป็นธุรกิจด้านการบริการโดยเน้นการอำนวยความสะดวกทางด้านต่างๆ เช่น ที่พักอาศัย การจำหน่ายสินค้า อาหาร บริการขนส่ง และการบริการนำเที่ยว เพื่อสามารถดึงดูด และรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ Office of the Council of state (2008) ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ที่กล่าวไว้ว่า “ธุรกิจนำเที่ยว” หมายความว่า ธุรกิจเกี่ยวกับการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ท่องเที่ยว เพื่อเดินทางไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น โดยจัดให้มีบริการหรือการอำนวยความสะดวกอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง อันได้แก่ สถานที่ อาหาร มัคคุเทศก์ หรือบริการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นมีกระบวนการปลูกจิตสำนึกที่ดี และถูกต้องเพื่ออนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 เนื่องด้วยการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เปรียบเสมือน “ปากกับสัตว์ป่า” หรือ “ปลากับน้ำ” เพราะว่าหากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงก็จะทำให้การท่องเที่ยวไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องได้ศึกษา เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ถูกวิธี ซึ่งสอดคล้องกับ Veeravatanond (2012) ที่กล่าวว่า เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน จำเป็นต้องได้มีการศึกษาสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่เน้นให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางสังคมทั้งในรูปแบบที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม ซึ่งการแก้ไขปัญหาให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องเริ่มจากตัวมนุษย์อันเป็นตัวต้นเหตุเสียก่อน ซึ่งคนทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ระดับโลก ภูมิภาค ประเทศ และส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยการศึกษาค้นคว้าหาวิธีการป้องกัน แก้ไข พัฒนา ฟื้นฟู และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สร้างการรับรู้ และประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 เนื่องจากการจัดทำกรท่องเที่ยวต้องได้คำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวที่แสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุด ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องได้ศึกษาความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว มีการบริการที่ดีเยี่ยม มีการโฆษณา และมีการประชาสัมพันธ์ผ่านหลากหลายช่องทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chotikhamjorn and Ngerma (2018) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนาและจัดการอุปสงค์ด้านการตลาดการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์ ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ ควรพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้าน

## การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นฯ

การท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์ รวมถึงควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความรู้และทักษะ สามารถเป็นผู้นำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปจัดระเบียบเกี่ยวกับที่พัก รีสอร์ท จัดการปัญหาการจราจร ปัญหาขยะตกค้าง และห้องน้ำไม่เพียงพอ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้านการท่องเที่ยวให้แก่จังหวัดเพชรบูรณ์ กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถเพิ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ให้มาเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์

ด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นชุมชนเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกับชุมชนอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 เนื่องจากการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดความรักความหวงแหน โดยผ่านการจัดกิจกรรมการให้ข้อมูล ให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้ประสบการณ์ในด้านต่างๆ เพื่อให้รู้วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน รวมทั้งทำให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืนต่อไปจากรุ่นสู่รุ่นให้ยาวนานที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phantham and Chaimadan (2020) ที่วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ชุมชนปากน้ำประแส จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยความสำเร็จการบริหารจัดการด้านการให้ความรู้ และจิตสำนึกเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ประชาชนในชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกชุมชนจะต้องตระหนักโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรของชุมชนจะต้องมีความรู้ ทั้งในเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่คงรักษาไว้ซึ่งการอนุรักษ์วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ ชุมชนควรกำหนดกติกา กฎเกณฑ์ ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจให้คนในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักท่องเที่ยวได้ตระหนัก และรับรู้ร่วมกัน

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ซึ่งเป็นผลจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 เนื่องจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาในทุกรูปแบบ ซึ่งสามารถจัดทำในรูปแบบการสนับสนุน การส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ อย่างจริงจัง และต่อเนื่องเพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ กระจายรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Waiapha (2018) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติ และประเมินผล ในส่วนของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วยการนำผลประโยชน์จากทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมทั้งวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการปลูกจิตสำนึกให้แก่กลุ่มคนรุ่นหลังเกิดความหวงแหนทรัพยากรให้คงอยู่นานที่สุด

### 5.2.2 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านธาตุอิงฮัง

ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย โดยรายละเอียดของการอภิปรายผลแต่ละด้าน มีดังนี้

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านดูแลรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 เพราะทุกคนในชุมชนได้เข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน และรู้จักเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ชุมชนเป็นอย่างดีมากกว่าคนข้างนอกพื้นที่ ซึ่งทำให้การดำเนินงานมีความสำเร็จเร็วขึ้น อีกทั้งคนในชุมชนยังสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการประสานงาน การให้บริการข้อมูลข่าวสารอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bonkhunthod et al. (2019) ที่วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรม หรือโครงการเพื่อพัฒนา มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพย์สินเงินทองเพื่อใช้ในการทำกิจกรรม และมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการขายสินค้า ขายของที่ระลึก หรืออาหารให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 เพราะว่าการที่คนในชุมชนได้รับผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีความเหมาะสม และเท่าเทียมกันนั้น เป็นเรื่องที่ดีมากเพราะสามารถดึงดูดใจให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้คนในชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Choibamroong (2009) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิ์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยวในท้องถิ่นด้วยความตระหนักหวงแหน ดังนั้น จึงต้องแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและทั่วถึง เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ อันจะกระตุ้นให้กิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน

การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในการดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 เพราะความสวยงาม ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลยังทำให้คนในชุมชนได้รับรู้ถึงผลกระทบจากการดำเนินงาน รับรู้ถึงการนำใช้ทรัพยากรว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Srakaew (2021, p. 98) ที่วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ตำบลดินจี่ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ตำบลดินจี่ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทางด้านการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรประกอบด้วย 1) จัดตั้งคณะกรรมการในการประเมินผลการจัดการท่องเที่ยว 2) มีการติดตามประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) เปิดเผยข้อมูลงบประมาณในการดำเนินโครงการต่างๆ และ 4) ประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อเสนอความคิดเห็นต่อที่ประชุม เพื่อสร้างแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 เพราะว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในด้านการตัดสินใจเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสามารถทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้คนในชุมชนได้กล้าคิด กล้าเสนอสภาพปัญหา และเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ

## การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่นฯ

งานวิจัยของ Yuenyong (2018) ที่วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในจังหวัดนครนายกมีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนได้เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น และกล่าวได้ว่า ประชาชนนั้น คือ กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ฉะนั้น การที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจบางประการในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดขึ้นนั้นย่อมเป็นสิ่งพึงประสงค์เพื่อให้การปฏิบัติงาน หรือการพัฒนาท้องถิ่นนั้นตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นให้ได้มากที่สุด

## 6. สรุปผลการวิจัย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง และ 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว บ้านธาตุอิงฮัง นครโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สปป ลาว เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสำหรับการบริหารจัดการในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งหมด 50 คน โดยผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

บริบทพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านธุรกิจท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ด้านการตลาดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบ้านธาตุอิงฮัง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ คือ ควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด และมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในแต่ละขั้นตอน โดยเน้นลำดับความสำคัญที่ได้จากผลการวิจัย คือ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

## 7. ข้อเสนอแนะ

### 7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

7.1.1 เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมถึงผู้นำชุมชนควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ รวมทั้งให้ความสำคัญในด้านการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ และจัดทำอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนโดยเฉพาะเด็ก หรือเยาวชนรุ่น สืบทอดให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มากกว่าเดิม โดยการกระจายความรู้ความสามารถให้คนในชุมชนมีความรู้อย่างทั่วถึง เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดความรักความหวงแหนต่อทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนของตนให้เกิดความยั่งยืน

7.1.2 เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมถึงผู้นำชุมชน ควรปรับปรุงรูปแบบการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนผ่านหลากหลายช่องทาง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องกระจายเสียงของชุมชน ป้ายสื่อความหมาย เอกสาร และผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ ให้มีความทันสมัย เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย และรวดเร็ว เพื่อสร้างสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมชุมชนของตนมากขึ้น

### 7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยขยายการศึกษาไปยังชุมชนอื่นที่มีบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน เช่น แหล่งท่องเที่ยวพระธาตุโพธิ์ เมืองไชยทอง แขวงสะหวันนะเขต สปป ลาว ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์ที่ดีให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำไปเปรียบเทียบ ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้นด้วย

7.2.2 ควรศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว และช่วยให้สามารถนำใช้แหล่งท่องเที่ยวให้ได้ยาวนานที่สุด และเกิดผลประโยชน์สูงสุด

### 7.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.3.1 หัวหน้า เจ้าหน้าที่แผนกแถลงข่าววัฒนธรรม และท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ห้องการแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว นครโกสอนพรมวิหาร รวมถึงผู้นำชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง นครโกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สปป ลาว ควรเพิ่มนโยบายด้านการร่วมมือกันมากกว่าเดิม โดยเน้นประเด็นการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจเป็นพิเศษ ตามด้วยด้านประเมินผล ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการดำเนินงานตามลำดับ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

7.3.2 หัวหน้า รวมถึงเจ้าหน้าที่แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ห้องการแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยว นครโกสอนพรมวิหาร พร้อมทั้งผู้นำชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง ควรนำเอาผลการวิจัยจากบทความนี้ไปศึกษาและประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนของตนในอนาคต

## 8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) กระทรวงการต่างประเทศที่ให้โอกาส และสนับสนุนทุนการศึกษา ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณาจารย์พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่คณะพัฒนาการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ได้บรมสั่งสอน ให้ความรู้ ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ห้องการแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่บ้านธาตุดึงฮ้าง ที่ได้สละเวลาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

## 9. เอกสารอ้างอิง

- Bonkhunthod, P., Phimmanurug., Hadai T., & Kookrasang S. (2019). Public Participation in Community Development of I-SAN Subdistrict, Muang District, Buriram Province. *Journal of Graduate MCU KhonKaen Campus*. 6(1), 209-222.
- Chaisongkram, N., & Leelakitpaisarn, Y. (2017). People's Participation in Environmental Conservation of Sampran Municipality, Nakhon Pathom Province. *ROMPHRUEK JOURNAL*, 35(2), 81-98.
- Choibamroong, T. (2009). *The role of local government organizations and sustainable tourism development based on the concept of sufficiency economy*. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Chotikhamjorn, S., & Ngermma, B. (2018). Development and Management Demand for Tourism Marketing in Phetchabun Province. *National academic conference, Phetchabun Rajabhat University*, (4th), 429-437.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213-235.
- Fornaroff, A. (1980). *Community involvement in health system for primary health care*. Geneva: World Health Organization.
- Information, Culture and Tourism Department of Savannakhet Province. (2019). *Tourism Development and Promotion Plan of Savannakhet province, year 2019-2025*.
- Inthabamrung, N., & Hunnak, C. (2021). Guidelines on Sustainable Tourism Development of Ko Samui. *Journal of Administrative and Management Innovation*. 9(2), 82-96.
- Jittangwattana, B. (2005). *Sustainable Tourism Development*. Publisher: Thailand Tourism Academic Center.
- Kasetsiri, C. (1998). *Thai way of life: cultural tourism*. Bangkok: Research Fund Office.

- Keawhawong, T. (2000). *Community strengthening process civil society*. Khonkaen: Klungnana vitthaya press.
- Manirochana, N. (2017). Community Based Tourism Management. *International Thai Tourism Journal*, 13(2), 25-46.
- Ministry of Information, Culture and Tourism. (2016). *Vision to 2030 and Economy and society development strategy, year 2016-2025*.
- Namakorn, P., Thamphithak, S., & Luengalongkot, P. (2019). The public participation factors in Local Economic, Social and Environmental Development in Chanthaburi Province. *Journal of Public Administration and Politics*, 8(2), 91-112.
- Namburi, S. (2019). Theory of participation in public administration. *Journal of academic science*, 2(1), 183-197.
- Office of the Council of state. (2008). *Tourism Business and Guide Act 2008*.  
[https://www.mots.go.th/download/article/article\\_20150303145715.pdf](https://www.mots.go.th/download/article/article_20150303145715.pdf)
- Pattarajaree, C. (2020). Community Participation and Factors Affecting Community Participation in Good Tourism Management of Cha-am Municipality, Phetchaburi Province. *Journal of Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn*, 15(2), 147-169.
- Phantham, S., & Chaimadan, C. (2020). A model of cultural tourism community management in the Eastern Special Development Zone: A case study of Pak Nam Prasae community, Rayong province. *Academic journal, Suan Dusit College*, 16(3), 89-106.
- PhuakBuaKhao, V. (2018). Model development of tourism potential through community participation in Prachuap Khiri Khan Province. *Journal of Humanities and Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University*, 7 (special), 47-60.
- Phukpoo, W., Chuatrakul, W., Onpium., P., & PINTHONG, C. (2021). *The Model of Cultural tourism community development, Case study: Cultural tourism community model area Department of Cultural Promotion, Ministry of Culture*. [https://www.randdcreation.com/content/6832/Cultural tourism community development and the Sustainable Development Goals \(SDGs\)](https://www.randdcreation.com/content/6832/Cultural%20tourism%20community%20development%20and%20the%20Sustainable%20Development%20Goals%20(SDGs))
- Ritthitham, W., Sitthi, P., & Chanpo, P. (2021). People's Participation in Administration of Sakon Nakhon Municipality. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(5), 27-41.
- Sarobol, S., Wongtubtim, U., & Panyoyai, A. (2003). *Community-based tourism*. Chiang Mai: Research Fund Office.
- Somsila, K., & Kaewnuch, K. (2018). Participative Factors Affecting Community Based Tourism Management: A Case Study of Kham Muang, Kalasin Province. *Dusit Thani College Journal*, 12(1), 103-123.

- Sonwa, S., Seebutdee, S., Rachjun, P., & Phavaputanont Na Mahasarakham, N. (2020). Cultural Tourism Management According to the Way of Life of People in the Community. *JOURNAL OF LOCAL GOVERNANCE AND INNOVATION*, 4(1), 259-276.
- Srakaew, Y. (2021). *Community Participation in Cultural Tourism in Din Ji Sub - District, Kham Muang District, Kalasin Province*. Rajabhat Maha SaraKham University.  
<http://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2563/M129147/Srakaew%20Yingrat.pdf>
- Sumeth Poonyo, P. (Kham Phothai), & Sirimongkol, N. (2019). Cultural Tourism in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *MBU Education Journal: Faculty of Education Mahamakut Buddhist University*, 7(1), 283-291.
- Thawornwisit, S., & Wongmonta. S. (2021). Approaches to the Promotion of Cultural Tourism in Nan Province. *Journal of the Association of Researchers*, 26(1), 244-256.
- Tourism Development Department, Lao PDR. (2015). *Statistical report on Tourism in Laos 2015*.
- Treesuwan, P. (2557). *What is the tourism industry and why is it important?*  
<https://www.facebook.com/487643448028956/posts/573996916060275/>
- Vanichbuncha, K. (2012). *Statistics for research*. Bangkok: Book center of Chulalongkorn University.
- Veeravatnanond, V. (2012). *Environmental education for the age of global warming*. Phitsanulok: Phitsanulok.com
- Waiapha, Y. (2018). *Sustainable Tourism Development*. Chiangmai: ployprinting.
- Xaymounty., A. & Grisanaputi, W. (2018). Means to Improve Cultural Tourism: A Case Study of Temples in Vientiane Capital, Lao People's Democratic Republic. *Humanities & Social Sciences* 35(3), 176-197.
- Yimwilai, C., Sirikrai, S., & Phakphatwiwat, S. (2019). Influential Factors towards the Community's Participation in Developing the Sustainable Tourism Management of Phra Nakhon Sri Ayutthaya Province. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 8(2), 48-63.
- Yuenyong, T. (2018). People's Participation that Affects Local Development in Nakhon Nayok Province. *Journal of MCU Nakhondhat*, 5(2), 119-135.

## ประวัติแนบท้ายบทความ



**Name and Surname:** Saly Souvannavongsa  
**Highest Education:** Master of Arts in Tourism Development  
**University or Agency:** Maejo University  
**Field of Expertise:** Tourism Development  
**Address:** 63 Moo4 Nong Han, Sansai, Chiangmai, 50290 Thailand.  
**Email:** souvannavongsas@yahoo.com



**Name and Surname:** Yutthakarn Waiapha  
**Highest Education:** Doctor of Philosophy (Tourism Development - Recreation and Tourism Management)  
**University or Agency:** Maejo University  
**Field of Expertise:** Tourism Development - Recreation and Tourism Management  
**Address:** 63 Moo4 Nong Han, Sansai, Chiangmai, 50290 Thailand.  
**Email:** waiapha2009@gmail.com



**Name and Surname:** Keerati Trakansiriwanich  
**Highest Education:** Doctor of Philosophy (Tourism and Hospitality Management)  
**University or Agency:** Maejo University  
**Field of Expertise:** Tourism and Hospitality Management, Recreation and Tourism Management, Tourism Development  
**Address:** 63 Moo4 Nong Han, Sansai, Chiangmai, 50290 Thailand.  
**Email:** keerati@mju.ac.th



**Name and Surname:** Monsicha Inthajak  
**Highest Education:** Doctor of Philosophy (Tourism and Hospitality Management)  
**University or Agency:** Maejo University  
**Field of Expertise:** Tourism Development, Recreation and Tourism Management, Tourism and Hospitality Management  
**Address:** 63 Moo4 Nong Han, Sansai, Chiangmai, 50290 Thailand.  
**Email:** monsichainth@gmail.com

